

(219. 5.)

MEMORIE VAN ANTWOORD.

(Ingezonden bij brief van 8/15 Februari 1921.)

Algemeene beschouwingen.

Het komt den eerstondergeteekende, in overleg met den tweeden ondergeteekende, wenschelijk voor, dat dit wetsontwerp, dat immers mede de krankzinnigenverpleging raakt, ook met medewerking van den Minister van Binnenlandsche Zaken tot stand komt. De reden, waarom dit aanvankelijk niet is geschied, was de overweging, dat het wetsontwerp ten aanzien van de inrichting der opleiding voor het verplegersdiploma zelf nog niets praëjudiciëert.

Intusschen zou, zoo dit wetsontwerp wet wordt, bij de uitvoering overleg met het Departement van Binnenlandsche Zaken in ieder geval noodzakelijk zijn geweest en daarom komt het bij nader inzien juist voor, dat ook het wetsontwerp zelf onder verantwoordelijkheid van beide Ministers wet worde. In het wetsontwerp zijn de formeel wijzigingen gebracht (artikelen 3, 4, 6 en 9), die hierdoor noodig zijn.

Met voldoening hebben de ondergeteekenden kennis genomen van de instemming, die in het algemeen dit wetsontwerp en de wijze van voorbereiding heeft gevonden.

Het vraagstuk der vooropleiding is aan de aandacht niet ontgaan. Voor een wettelijke regeling van de vooropleiding in ruimeren zin, waarbij den toekomstigen verplegers en verpleegsters buiten de allereerste technische beginselen der ziekenverpleging ook meer algemeene ontwikkeling zou worden bijgebracht, is de tijd evenwel nog niet gekomen. Met het oog op het oogenblikkelijk tekort aan verplegend personeel moet men voorzichtig zijn met het al te strak spannen van de lijn. Eerst dient men af te wachten, welke resultaten de regeling der opleiding in de practijk zal hebben; zij zal invloed hebben op het peil van de ontwikkeling van hen, die zich voor de opleiding aanmelden. Blijkt, dat met deze regeling alleen niet voldoende invloed kan worden geoefend en dat men, zonder den toevoer van personeel te schaden, verder kan gaan, dan kan dienaangaande de beslissing worden genomen, waarvoor thans voldoende gronden niet aanwezig zijn.

Met de instelling van twee afzonderlijke diploma's, één voor de gewone ziekenverpleging (A) en één voor de verpleging van zenuwzieken en krankzinnigen (B), beweegt het wetsontwerp zich geheel in de lijn, zoowel van de bestaande practijk, als van de wenschen der meeste organisaties en verenigingen op het gebied der ziekenverpleging.

Ondergeteekenden achten deze splitsing om verschillende redenen gewenscht.

De opleiding voor ieder der beide diploma's stelt geheel verschillende eischen. Het zou niet juist zijn, aan ieder verpleger en verpleegster den eisch te stellen, dat zij zich met de bijzondere kennis, vereischt voor de krankzinnigenverpleging,

vertrouwd maken, ook al ligt het van den aanvang af in hunne bedoeling zich later uitsluitend aan de gewone ziekenverpleging te wijden en omgekeerd. Door een dergelijken eisch te stellen, die recht tegen de bestaande practijk zou indruischen, zou men gevaar loopen het reeds thans te geringe contingent aan verplegend personeel te decimeeren.

Grif kan worden toegegeven, dat de verpleging van gewone zieken ook eenig besef eischt van psychische stoornissen en dat de krankzinnigenverpleger ook voor de ziekenverpleging niet een vreemde deling moet zijn. Maar daarom is het nog niet noodig, dat men voor beide categorieën der ziekenverpleging een gemeenschappelijke opleiding instelt. Ook zonder die volledige samensmelting is een regeling te denken, waardoor voor den ziekenverpleger de krankzinnigen- en zenuwziekenverpleging niet volkomen terra incognita zal zijn en omgekeerd.

Voor beide opleidingen kan gestreefd worden naar een zekeren gemeenschappelijken ondergrond, die zonder de meer gedetailleerde kennis te omvatten, welke voor een van beide takken van verpleging in het bijzonder vereischt wordt, den leerlingen een algemeen inzicht geeft in de grondbeginselen, zoowel van gewone als van krankzinnigenverpleging.

Daarmede zou alles worden bereikt, wat in de practijk noodig is, zonder dat de opleiding meer dan noodig wordt verzwaaard.

In het bovenstaande ligt reeds opgesloten, dat het geen aanbeveling verdient een algemeen diploma voor ziekenverpleging in te stellen en de gelegenheid te openen, voor de kennis van het bijzondere onderdeel der krankzinnigenverpleging een aantekening, als bedoeld in artikel 2 van het wetsontwerp op het diploma te behalen.

De krankzinnigenverpleging is niet te beschouwen als een bijzonder onderdeel der gewone verpleging. Deze beide takken der verpleging bestrijken ieder een geheel verschillend terrein.

Het komt den ondergeteekenden voor, dat de tijd voor geheel afzonderlijke opleiding voor kraamvrouwverpleging nog niet is gekomen.

Voor dit onderdeel der verpleging zal een aantekening op het diploma kunnen worden gegeven.

De kraamverpleegster moet — in tegenstelling met de krankzinnigenverpleegster — primair ziekenverpleegster zijn; zij moet bovendien speciale kennis hebben, die voor de verzorging van kraamvrouw en kind noodig is. De kennis en de vaardigheid van de gewone ziekenverpleging zijn primair. De tegenstelling met de krankzinnigenverpleging is hierin gelegen, dat het bij deze niet in de eerste plaats gaat om lichamelijke verzorging, maar om begrip van een omgang met geestestoestanden bij lichamelijke veelal gezonde patiënten. Secundair is hier de noodzakelijkheid, ook bij lichamelijke ziekte te kunnen verplegen.

Of men langs de lijn van het wetsontwerp voldoende in de behoefte aan kraamverpleegsters voorziet, is een vraag, die men evenzeer kan stellen ten aanzien van een gespecialiseerde opleiding.

Ondergeteekenden meenen, dat de kans op een grooter aantal kraamverpleegsters gunstiger zal zijn, indien men haar, die zich aan dezen tak van verpleging wijden, niet dwingt zich daartoe te bepalen, tenzij zij zich een dubbele, gespecialiseerde opleiding getroosten. Gemak van overgang van de eene verpleging naar de andere kan hier zonder eenige schade voor de verpleging gelaten worden.

Voor bescherming van het diploma voor heilgymnastiek en massage is in dit wetsontwerp geen plaats. Moet het tot een bescherming van dit diploma komen, dan zal daarvoor een speciale regeling moeten worden gemaakt.

Van de noodzakelijkheid van een behartiging van de ethische zijde van de opleiding zijn de ondergeteekenden doordrongen.

De Regeering kan echter een doordringing van dit besef, voor zoover dit nog niet overal heeft plaats gehad, moeilijk van boven af forceeren. Hier ligt een ruim terrein open voor particuliere actie.

Met het stellen van hooge eischen aan de ziekenhuizen, welke als opleidingsinrichtingen zullen worden aangewezen,

moet de noodige voorzichtigheid worden betracht in verband met de reeds hoog opgedreven kosten van het ziekenhuiswezen.

Echter zal nauwlettend worden toegezien, dat het belang der opleiding ten volle tot zijn recht komt.

De ondergeteekenden zouden geen vrijheid kunnen vinden, om aan inrichtingen, die niet voor erkenning als opleidingsinrichtingen in aanmerking komen, te verbieden met ongediplomeerd personeel te werken, reeds omdat, zooals in de Memorie van Toelichting is betoogd, het beschikbaar contingent van verplegend personeel op dit oogenblik te klein is om het beroep voor ongediplomeerden te sluiten.

De ziekenhuizen zouden dan in de personeelquaestie op onoverkomelijke moeilijkheden stuiten.

Het opnemen van een minimum leeftijd (bij voorbeeld 20 jaar) in de wet voor het verkrijgen van een verplegingsdiploma achten de ondergeteekenden ongewenscht.

Zoo noodig kan te dezen aanzien een bepaling in de voorschriften betreffende de opleiding worden opgenomen, maar wettelijk moet een dergelijke minimum leeftijd niet worden vastgelegd. Men zou daarmee de practijk te veel binden.

Instelling van een afzonderlijke inspectie voor de ziekenverpleging is voorschands overbodig. Men moet het aantal ambtenaren niet zonder absolute noodzaak uitbreiden. Zoolang andere wettelijke voorzieningen een uitbreiding van het bestaande aantal inspecties niet noodig maken, kan het toezicht op de naleving van de bepalingen betreffende het verplegingsdiploma aan een der bestaande inspecties worden gegeven.

Artikelen.

Artikel 3. Het ligt in de lijn van het reeds thans met de vereenigingen over het wetsontwerp gepleegd overleg, dat de organisaties ook over het leerprogram zullen worden gehoord.

Artikel 4. Wettelijke zekerheid, dat deskundigen uit den kring der verplegenden zitting zullen hebben in de examencommissie, ware om meer dan één reden bedenkelijk. Het wettelijk voorschrift zou nageleefd moeten worden ook indien aan de inrichting eens niet onder het verplegend personeel — hoe geschikt als zoodanig — personen waren, die ook de geschiktheid zouden hebben om als examinator op te treden. Voor goed examineren zijn gaven van hoofd en hart noodig, waarover niet ieder, hoe goed ook voor zijn eigenlijk werk, beschikt.

Bovendien ware het een schromelijke misstand, indien de wet wel het verplegend personeel, niet ook de geneeskundigen noemde.

Het zou bedenkelijk zijn eenzijdigen wettelijken dwang op te leggen op een punt, dat in de practijk moet worden opgelost en door dien dwang het groote doel, dat het wetsontwerp beoogt, in de waagschaal te stellen.

De ondergeteekenden hebben er geen bezwaar tegen in den tweeden zin van het 1ste lid in plaats van „toe te staan” te lezen „te bepalen”.

In het hierbijgaand gewijzigd ontwerp van wet is met bedoelde opmerking rekening gehouden.

Artikel 6. De ondergeteekenden erkennen de hier gemaakte opmerking als juist.

Artikel 10. In het gewijzigd ontwerp van wet is de strafbepaling in het tweede lid vervallen. Met de tegen de strafbepaling geopperde bezwaren kunnen de ondergeteekenden zich vereenigen.

De Minister van Arbeid,

AALBERSE.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

CH. RUYSS DE BEERENBROUCK.

(219. 6.)

GEWIJZIGD ONTWERP VAN WET.

WIJ WILHELMINA, BIJ DE GRATIE GODS, KONINGIN DER NEDERLANDEN, PRINSES VAN ORANJE-NASSAU, ENZ., ENZ., ENZ.

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, salut! doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is bepalingen vast te stellen ter bescherming van het diploma van ziekenverplegende;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel 1.

1. De bevoegdheid den titel van verpleger of verpleegster met of zonder nadere aanduiding of toevoeging te voeren, komt, behoudens het bepaalde bij artikel 5 en artikel 8, slechts toe aan hen, wien overeenkomstig het bepaalde bij en krachtens deze wet een diploma van verpleger of verpleegster is uitgereikt.

2. Dit diploma kan gelden, hetzij voor de gewone ziekenverpleging, in welk geval het als diploma A wordt aangeduid, hetzij voor de verpleging van zenuwzieken en krankzinnigen, in welk geval het als diploma B wordt aangeduid.

Artikel 2.

1. Wij behouden Ons voor bijzondere onderdeelen van de ziekenverpleging aan te wijzen, ten aanzien waarvan op de door Ons te bepalen voorwaarden aantekeningen op het diploma kunnen worden gegeven.

2. Slechts zij, op wier diploma zulk eene aantekening voorkomt, zijn bevoegd den titel van verpleger of verpleegster te voeren met eene bijzondere aanduiding voor dat onderdeel der ziekenverpleging, waarvoor de aantekening gegeven is.

Artikel 3.

1. Diploma's als bedoeld in artikel 1 worden slechts uitgereikt aan hen, die een examen hebben afgelegd volgens een programma, dat Onze Ministers, met de uitvoering van deze wet belast, vaststellen, en die in een der door Onze voornoemde Ministers erkende ziekeninrichtingen zijn opgeleid op de wijze, door Onze Ministers vast te stellen.

2. Onze Ministers kunnen bepalen, dat zij, die in het bezit zijn van een der beide in artikel 1, tweede lid, bedoelde diploma's en ook het andere wenschen te verwerven, van bepaalde onderdeelen van het examen voor laatstbedoeld diploma zullen worden vrijgesteld.

Artikel 4.

1. Het examen, bedoeld in het eerste lid van artikel 3, wordt afgenomen en het diploma wordt uitgereikt door éene commissie, samengesteld uit deskundigen, welke aan de ziekeninrichting verbonden zijn, en één of meer deskundigen,